

Ianuarie - Iunie 2024

ЕВРЕЙСКАЯ
ОБЩИНА
РЕСПУБЛИКИ
МОЛДОВА

Raportul Comunității Evreiești din Republica Moldova

PRIVIND
PRINCIPALELE
DIRECȚII DE
ACTIVITATE

Tevet - Sivan 5784

Raportul activității Comunității Evreiești din Republica Moldova pentru I jumătate a anului 2024

Prima jumătate a anului 2024 a fost marcată de activitatea intensă a Comunității Evreiești în domeniile sociale, educaționale, culturale și umanitare, susținerea tradițiilor culturale și naționale evreiești, precum și a comunităților evreiești urbane. Activitatea Comunității Evreiești în această perioadă a inclus organizarea unor sărbători evreiești precum Purim, Pesah, Tu Bšvat, Lag BaOmer, Șavuot și sărbători naționale ale Israelului, inclusiv Ziua Independenței Statului Israel, precum și evenimente legate de date istorice semnificative - Ziua Internațională și Națională a Memoriei Victimelor Holocaustului, aniversarea pogromului de la Chișinău etc. În cadrul conservării și revitalizării tradițiilor culturale evreiești, au fost organizate festivaluri de amploare precum Purim Șpil la Chișinău și Lag BaOmer la Rașcov, care au unit comunitățile evreiești de pe ambele maluri ale Nistrului.

Activitatea Comunității Evreiești în 2024 a implicat o colaborare extinsă cu autoritățile de stat ale Republicii Moldova, în special cu ministerele Culturii, Educației, Afacerilor Interne, precum și cu Primăria Chișinău și autoritățile locale din raioanele țării.

Un aspect deosebit de important, în contextul creșterii antisemitismului în lume și al presiunii internaționale asupra Statului Israel în ceea ce privește securitatea evreilor din Moldova, a fost activitatea Comunității Evreiești de organizare a seminariilor, trainingurilor și întâlnirilor cu reprezentanți ai forțelor de ordine, procuraturii și justiției. Tematica acestor evenimente a vizat securitatea și combaterea antisemitismului și a incitării la ură interetnică în Moldova.

Comunitatea Evreiască a organizat numeroase întâlniri cu reprezentanți ai organizațiilor internaționale și ai corpului diplomatic, în cadrul cărora au fost discutate chestiuni importante privind activitatea membrilor organizației noastre și sprijinul acordat evreilor din Moldova în general.

Conducerea Comunității Evreiești din Republica Moldova își exprimă sincera recunoștință membrilor Consiliului de Administrație și Consiliului de Uniune, partenerilor locali, naționali și internaționali pentru încrederea și sprijinul acordat, pentru colaborarea eficientă și fructuoasă.

1 Colaborarea cu autoritățile Republicii Moldova

- ◆ Participarea Comunității Evreiești la întâlnirea consultativă organizată de Președintele Republicii Moldova, Maia Sandu, cu liderii organizațiilor etnoculturale.
- ◆ Colaborarea cu Primăria Chișinău pentru comemorarea victimelor pogromului de la Chișinău și alte date memorabile, precum și pentru proiecte educaționale și culturale.
- ◆ Colaborarea cu Ministerul Culturii al Republicii Moldova în cadrul programelor de conservare a patrimoniului și sprijinirea culturii evreiești.
- ◆ Colaborarea cu Ministerul Educației al Republicii Moldova pentru dezvoltarea și aprobarea unui program de studiu a tradițiilor, istoriei și culturii evreiești.
- ◆ Colaborarea cu Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova pentru prevenirea și combaterea antisemitismului și a infracțiunilor motivate de prejudecăți; colaborarea în informarea angajaților forțelor de ordine.
- ◆ Participarea la ședințele regulate ale Consiliului Agenției Relațiilor Interetnice, mese rotunde, întâlniri.

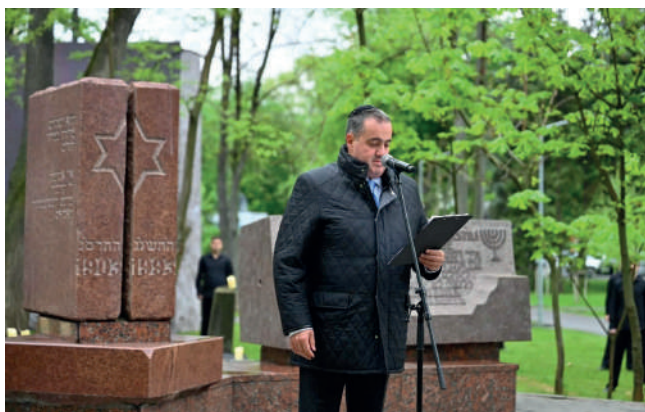
2 COMEMORAREA MEMORIEI VICTIMELOR HOLOCAUSTULUI

- ◆ În Săptămâna Memoriei Victimelor Holocaustului, organizațiile evreiești de stat și locale de pe ambele maluri ale Nistrului au organizat peste 70 de evenimente tematice, printre care:
 - ✓ **Mitinguri** și marșuri de comemorare în locurile execuțiilor în masă;
 - ✓ **Campania** de informare #WEREMEMBER. În cadrul campaniei, Guvernul Moldovei a realizat o proiecție luminoasă pe clădirea Parlamentului Republicii Moldova #WeRemember (al doilea an consecutiv);
 - ✓ **Din inițiativa** autorităților de stat, a avut loc o ceremonie de aprindere a lumânărilor de comemorare în fața clădirii Parlamentului;
 - ✓ **Din inițiativa** Comunității Evreiești și cu sprijinul autorităților locale din Chișinău, au fost instalate postere la stațiile de transport public și în mijloacele de transport public, au fost publicate postări pe rețelele sociale și au fost distribuite fluturași în zeci de licee din capitală;
 - ✓ **Au avut loc** flashmoburi, deschiderea unui "cub informativ" lângă clădirea Primăriei Chișinău; au fost organizate expoziții și prelegeri în muzee, biblioteci și instituții de învățământ, spectacole și proiecții de filme;
 - ✓ **Au fost colectate** și publicate pe rețelele sociale poveștile personale ale membrilor Asociației Evreilor din Moldova - foști deținuți ai lagărelor naziste;
 - ✓ **A fost organizată** o excursie pentru participanții la programele Bibliotecii pentru copii Ion Creangă și elevii liceelor și colegiilor din Orhei la Muzeul de Istorie a Evreilor din Orhei;

2.1 COMEMORAREA MEMORIEI VICTIMELOR HOLOCAUSTULUI

- ◆ A avut loc un eveniment la Universitatea Pedagogică de Stat Ion Creangă dedicat studiului istoriei Holocaustului (prelegere „Holocaustul – memoria și lecțiile vieții”, expoziție de fotografii și literatură, prezentări);
- ◆ Direcția Comunității Evreiești a Republicii Moldova a participat la evenimentul Zimnik organizat de Agenția Evreiască SOKHNUT și Ghil El, dedicat istoriei evreilor basarabeni și ghetoului din Chișinău;
- ◆ Emisiunea TV „Casa noastră comună” dedicată temei Holocaustului a fost pregătită cu sprijinul Comunității Evreiești;
- ◆ Evenimente dedicate celei de-a 121-a aniversări a pogromului de la Chișinău în colaborare cu Primăria Chișinău, inclusiv un miting-rechviem, prelegeri tematice și excursii.

PROGRAMELE UMANITARE

- ◆ În prima jumătate a anului 2024, Centrul de Asistență Umanitară (HAC) al Comunității Evreiești din Moldova și-a continuat activitatea, lansând noi proiecte pentru integrarea persoanelor strămutate temporar din Ucraina și Israel:
- ◆ *Dialogul comunitar pentru integrare (CDI), finanțat de UNHCR:*
 - ✓ Activități educaționale neformale pentru comunitate și un program de mentorat pentru femei. De asemenea, au fost organizate patru evenimente pentru copii, trei evenimente de interacțiune comunitară, două traininguri și două întâlniri generale ale mentorilor și beneficiarilor.
- ◆ *Sprijin psihologic și psihosocial (MHSPSS) pentru femei și copii, finanțat de IsraAID Germany:*
 - ✓ Suport psihologic regulat pentru femei și copii, evenimente comune, întâlniri cu psihologul etc.
- ◆ *Cercul de sprijin comunitar pentru integrare sustenabilă, finanțat de HIAS Moldova:*
 - ✓ Crearea de căi sustenabile pentru integrarea persoanelor strămutate. Evaluarea celor mai bune practici și organizarea de seminarii în Chișinău și alte regiuni.
- ◆ *HAC continuă, de asemenea, proiectele începute în octombrie 2023:*
 - ✓ *Relocation, finanțat de HIAS Moldova:*

58 de refugiați din Ucraina au fost relocați în țările UE și Canada.
 - ✓ *Israeli Response, finanțat de HIAS Europe:*

Asistență de urgență pentru israelienii ajunși în Moldova după evenimentele tragice din 7 octombrie 2023.

3.1 PROGRAMELE UMANITARE

◆ Realizări suplimentare:

- ✓ Crearea și deschiderea Community HUB cu sprijinul IsraAid Germany, UNHCR și HIAS Moldova;
- ✓ Participarea la sesiuni informative ale grupului de lucru inițiat de UNHCR și Congresul Național al Ucrainenilor din Moldova;
- ✓ Participarea la seminarii și prezentări;
- ✓ Asistență țintită la cerere.

4 Proiecte sociale

- ◆ Campania anuală de caritate "Eliahu 5784" pentru distribuirea pachetelor festive de Pesah;
- ◆ Imbogățirea fondului de carte al Bibliotecii I. Mangher;
- ◆ Susținerea continuă a activității Asociației Foștilor Deținuți ai Ghetourilor și Lagărelor de Concentrare;
- ◆ Asistență financiară pentru servicii medicale pentru membrii Comunității Evreiești aflați în nevoie și sprijin la cerere.

5 Sprijinirea comunităților evreiești urbane

- ◆ *Asistență caritabilă pentru organizarea activităților statutare ale comunităților urbane de pe ambele maluri ale Nistrului;*
- ◆ *Organizarea și desfășurarea evenimentelor și sărbătorilor evreiești din calendarul evreiesc (Tu Bîșvat, Purim, Pesah, Lag BaOmer, Șavuot);*
- ◆ *Asistență materială și umanitară pentru membrii comunităților aflați în nevoie;*
- ◆ *Sprijin pentru întărirea măsurilor de securitate (îmbunătățirea securității Casei Comunitare din Bălți; instalarea iluminatului și supravegherii video la monumentul victimelor fascismului din Soroca;*
- ◆ *Negocieri cu autoritățile locale pentru instalarea camerelor de supraveghere în zona monumentului victimelor Holocaustului din Cahul;*
- ◆ *Inițierea unui proiect pentru consolidarea securității sinagogii din Bender.*

6

Susținerea tradițiilor evreiești, a patrimoniului și proiectele culturale

- ◆ Organizarea sărbătorii „Tu Bişvat în familie” împreună cu Biblioteca I. Mangher;
- ◆ Cursuri regulate despre tradițiile evreiești pentru elevii liceelor evreiești;
- ◆ Programe și activități pentru copii dedicate sărbătorilor din calendarul evreiesc și sărbătorilor israeliene;
- ◆ Reînvierea festivalului regional „Purim-Şpil” după 11 ani de pauză. Au participat 6 echipe din comunitățile din Tiraspol, Râbnița, Bender, liceul Rambam, Hilel și Hesed Chişinău;
- ◆ Organizarea Sederului Comunitar de Pesah 5784 (peste 400 de participanți);
- ◆ Livrarea a peste 2 tone de matzah în Moldova. Matzah a fost distribuită organizațiilor evreiești de pe ambele maluri ale Nistrului, prietenilor și partenerilor comunității;
- ◆ Participarea la deschiderea expoziției „Franz Kafka în Praga” în colaborare cu Ambasadele Austriei și Cehiei la Biblioteca Națională a Republicii Moldova;
- ◆ Activități tradiționale pentru copii la grădinița Savivon;
- ◆ Participarea la prezentarea cărții „Pogrom. Chişinău și întoarcerea istoriei” de Steven J. Zipperstein, tradusă în română, realizată de Editura Cartier cu sprijinul USAID;
- ◆ Organizarea festivalului Lag BaOmer la Raşcov în colaborare cu „Programul Măsuri de consolidare a încrederii” al UE și PNUD, conducerea raionului Camenca, ONG „Platforma Cultură”, Comunitatea Evreiască din Râbnița și Bender, HIAS Moldova.

7 *Îngrijirea și conservarea cimitirelor evreiești*

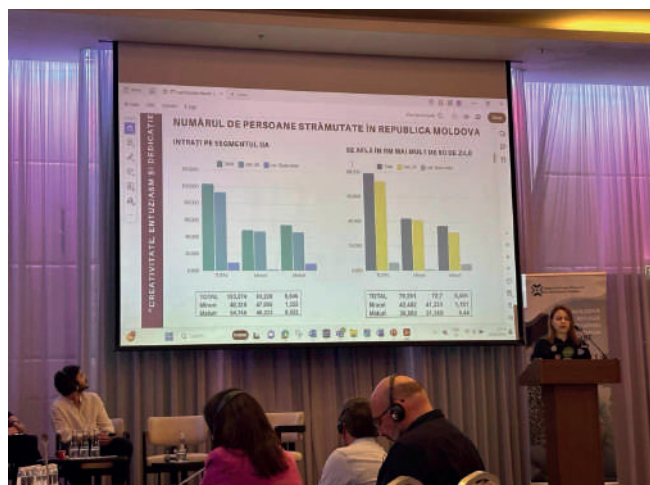
- ◆ *Deschiderea gardului restaurat al cimitirului evreiesc din Telenești;*
- ◆ *Participarea la o acțiune de voluntariat pentru curățarea cimitirului evreiesc de pe strada Milano din Chișinău;*
- ◆ *Participarea reprezentanților Comunității Evreiești la grupul de lucru pentru monitorizarea situației cimitirului evreiesc de pe strada Milano;*
- ◆ *Reconstrucția și restaurarea gardurilor cimitirelor evreiești din Dumbrăveni, Nemirovka (Lublin);*
- ◆ *Două vizite oficiale ale lui Philip Carmel, directorul fondului ESJF, în Moldova.*

8

Dialogul interetnic și interconfesional

- ◆ *Participarea la evenimente dedicate Zilei Internaționale a Romilor;*
- ◆ *Participarea la grupurile de lucru ale platformei UNHCR;*
- ◆ *Co-președinția directorului Comunității Evreiești din Republica Moldova (EORM) a platformei experților naționali în domeniul drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale;*
- ◆ *Colaborarea cu 10 organizații reprezentând diferite grupuri naționale și segmente vulnerabile în cadrul proiectului de combatere și prevenire a infracțiunilor motivate de prejudecăți, cu sprijinul Millennium Partners Corp.*

9

Proiecte educaționale

- ◆ Ședința Comitetului pentru Educație Evreiască, dezvoltarea unui curriculum de istorie, cultură și tradiții evreiești în cadrul programului național al Ministerului Educației și Cercetării;
- ◆ Participarea la festivitățile de „Ultimul sunet” în liceele evreiești;
- ◆ Sprijinirea tineretului evreiesc în cursurile de formare pentru lideri (madrichim), inițiative educaționale și de voluntariat;
- ◆ Sprijinirea proiectului Likrat Moldova, care organizează întâlniri pentru dialogul intercultural în școlile din toată țara. Întâlnirile au avut loc în trei orașe (Edineț, Bălți, Comrat), cinci licee, adunând în total 238 de elevi din clasele 8-12;
- ◆ Sărbătorirea Zilei Internaționale a Copilului împreună cu partenerii.

Cooperare internațională și diplomație publică

- ◆ *Întâlniri cu Peter Bushman, adjunctul șefului misiunii Ambasadei Germaniei în Moldova;*
- ◆ *Participarea angajaților Direcției EORM la conferințe internaționale, seminarii educaționale și evenimente (Budapesta, Praga);*
- ◆ *Întâlnirea președintelui Comunității Evreiești, Alexandru Bilinkis, cu rabinul Eliahu Bar-Shalom, rabinul șef al orașului Bat-Yam, și rabinul sinagogii Beit Yosef din Chișinău, Rahamim Belenki;*
- ◆ *Vizita în Republica Moldova a rabinului Mendel Menachem Zalmanov (Republica Kazahstan), în cadrul căreia au fost organizate mai multe întâlniri și un șabat;*
- ◆ *Organizarea de întâlniri pentru consolidarea colaborării și dialogului constructiv între Comunitatea Evreiască și partenerii internaționali în domeniul conservării patrimoniului evreiesc în special;*
- ◆ *Întâlniri cu reprezentanți ai SUA, Germaniei, României, Austriei, Elveției, Cehiei;*
- ◆ *Directorul Comunității Evreiești a vizitat comunitatea evreiască slovenă ca parte a unei delegații de nivel înalt a Congresului Evreiesc Mondial;*
- ◆ *Participarea la recepția cu ocazia celei de-a 76-a aniversări a formării statului Israel;*
- ◆ *Vizita unei delegații de nivel înalt de la Biroul pentru Probleme de Populație, Refugiați și Migrație (PRM) al Departamentului de Stat al SUA și Înaltului Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR);*

10.1 Cooperare internațională și diplomație publică

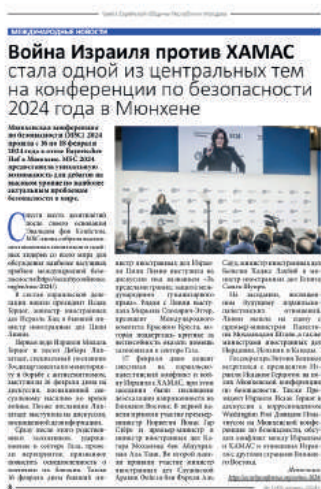
- ◆ Participarea delegației EORM la forumul global anual al Comitetului Evreiesc American în SUA;
- ◆ Participarea la Ziua Mondială a Refugiaților în Chișinău;
- ◆ Participarea direcției EORM la forumul pentru directori și lideri organizat de Congresul Evreiesc Mondial (Bulgaria);
- ◆ Vizita delegației Polscy Przyjaciele Izraela / Polish Friends of Israel.

11

Susținerea Statului Israel

- ◆ *Întâlniri oficiale ale Președintelui Comunității Evreiești din Republica Moldova (EORM) cu Ambasadorul Statului Israel - E.P. Joel Lion;*
- ◆ *Întâlniri oficiale cu adjunctul șefului Nativ, Yulia Dor, și Reprezentantul Nativ în Moldova - Marina Anukov;*
- ◆ *Întâlnire cu șeful Agenției Evreiești SOKHNUT din Ucraina și Moldova - Beni Hadad;*
- ◆ *Întâlnire cu reprezentantul Keren Yedidut în Moldova și șeful departamentului de repatriere și integrare al Fundației Prieteniei;*
- ◆ *Sprjiin informațional regulat și acoperire a evenimentelor din Israel pe toate platformele EORM (online, publicații tipărite, interviuri la radio și TV).*

12 *Combaterea antisemitismului*

- ◆ *Lucrări pentru prevenirea și eliminarea actelor de vandalism la cimitirele evreiești și sprijin în găsirea vinovaților (Soroca);*
- ◆ *Înregistrarea și transmiterea tuturor cazurilor de antisemitism și manifestări anti-israeliene către autoritățile de drept din Moldova. Sprijin în investigare;*
- ◆ *Participarea la seminarul "Construirea Podurilor: Lupta împotriva antisemitismului împreună" la Bruxelles;*
- ◆ *Inițierea proiectului „Întărirea luptei împotriva antisemitismului în Moldova” (SARM). Acest proiect reprezintă o inițiativă complexă menită să prevină și să combată antisemitismul, negarea Holocaustului și infracțiunile motivate de ură pe teritoriul Republicii Moldova, prin elaborarea unui ghid metodologic și informarea angajaților forțelor de ordine, a lucrătorilor autorităților locale și a liderilor societății civile;*
- ◆ *Organizarea seminarului "Aspecte ale istoriei locale a Holocaustului" în colaborare cu Inspectoratul General al Poliției pentru peste 50 de angajați ai poliției din toată țara; Traininguri pentru consolidarea capacităților de securitate în liceele evreiești și grădinița evreiască cu sprijinul Fundației Pillar;*
- ◆ *Întâlniri de lucru cu reprezentanții poliției, justiției și procuraturii pe teme de securitate, combaterea infracțiunilor motivate de prejudecăți și negarea Holocaustului.*

13 Restituirea

- ◆ Continuarea colaborării cu Organizația Mondială pentru Restituire. Organizarea de consultații regulate, cercetări și eforturi comune de lobby și advocacy.

14 Proiecte editoriale și PR SMM

- ◆ Publicări regulate pe rețelele sociale și pe site-ul EORM;
- ◆ Publicarea revistei „Наш город” - fiecare ediție în 1000 de exemplare, distribuire în toată țara și trimitere electronică;
- ◆ Campanie informativă - 2% din impozitul pe venit;
- ◆ Campanie publicitară în sprijinul proiectului „Recensământul populației 2024”.

15 Activități administrative

- ◆ Ședințe regulate ale direcției;
- ◆ Ședința Consiliului de Uniune EORM și a comitetului de organizare pentru pregătirea Pesahului Comunitar (2 întâlniri cu participarea reprezentanților a 11 organizații evreiești);
- ◆ Ședința Consiliului de Administrație;
- ◆ Două ședințe ale grupului președinților comunităților evreiești urbane;
- ◆ Întâlniri ale comitetului pentru educație evreiască.

Plan de lucru pentru a doua jumătate a anului 2024

- ✓ Tabără pentru copii în Polonia în colaborare cu Friends of Israel;
- ✓ Evenimente comemorative pentru a 83-a aniversare a creării ghetoului din Chișinău;
- ✓ Publicarea calendarului evreiesc anual 5785;
- ✓ Repararea Memorialului din Cosăuți;
- ✓ Festivalul Educației și Culturii Evreiești în zilele culturii europene, 8-10 septembrie (expoziție de artă, proiecții de filme) împreună cu Ministerul Culturii;
- ✓ Publicarea revistei „Наш голос” - două ediții;
- ✓ Ajutor caritabil pentru Asociația foștilor deținuți ai lagărelor de concentrare și ghetourilor de ziua lor de naștere și de sărbătoarea Rosh HaShanah;
- ✓ Sărbătorirea Rosh HaShanah la Tiraspol;
- ✓ Sprijin pentru cultura și identitatea evreiască - festival etnocultural, spectacole, seri creative;
- ✓ Ziua cărții evreiești împreună cu Biblioteca Ion Manger;
- ✓ Sukkot în cetatea Bender (20 octombrie);
- ✓ Adunarea generală a membrilor Comunității Evreiești în noiembrie (tbc);
- ✓ Premiul anual „7 lumânări” pentru contribuția deosebită și dezvoltarea activității comunitare;
- ✓ Evenimente de Hanukkah;
- ✓ Întreținerea și conservarea monumentelor și memorialelor de pe ambele maluri ale Nistrului;
- ✓ Conservarea și restaurarea gardurilor cimitirelor evreiești în colaborare cu ESJF (se planifică instalarea de garduri în Tîrgul Vertiujeni, Ceadîr-Lunga);

16.1 D'Ub'XY'i Wfi dYbhf' U'Xci U'↑aY'UHY'U'Ubi i J'&\$&()

- ✓ Gdfj'lb'dYbhf' j'bgf'hi j'jY'XY'ibj'Y'Ya'¼bhYj'fYj' h'žc'f' Ub'j'u j'jY'Yj'fYj' h'"GYa'j'bu'f'f' j' d'f'c'j'Y'W'XY'Y'Xi'W'j'Y'Yj'fY'U'g'W'bc'b'Z'fa'U'Y'dYbhf' j'bgf'hi j'jY'XY'ibj'Y'Ya'¼b'ž'W'Vi'f'XY'h'by'fY'h' j'c'f' Ub'j'u j'jY'fY'j'f'Y' h'
- ✓ J'j'h'ž'gd'f'f'j'b' j'd'U'f'f'W'd'U'f'Y'U'j'j'U'U'W'e'ai'bi'h'Y' j'c'f'i'f'U'by'"Gdf'f'j'b' j'U'a'Y'bu'U'f'Y'U'g'Y'X'j'c'f' j'W'Y'X'j'f'c'f'c'f' Ub'j'u j'j'c'f'Y'j'f'Y' h'X'j'b'6'Y' ž'F'¼/b'j' U'ž'G'c'f'c'W'U'ž'6'Y'b'X'Y'f'
- ✓ 7c'U'V'c'f'U'f'Y'W' [i j'Y'f'bi' A'c'X'c'j'Y'ž'U'i'hc'f'f'Y' j'Y'g'U'Y'i' i'ž'U'a'V'U'g'U'X'Y' j'a'j'j'i' b'j' j'bh'f'bu' j'c'bu'Y'/'
- ✓ D'f'c'j'Y'W'hi'XY'f'Y'W'e'bg'f'f' W'j'Y'U'j'Y' j'j'Y' j'f'Y'g'c'b'/'
- ✓ C'f'f' Ub'j'u'f'Y'U' j'X'Y'g'ž' i'f'U'f'Y'U'X'Y' h'U'j'b'j' [i'f' j'g'W'j'a'Vi'f'j'X'Y'Y'i'd'Y'f'Y'b'Y' d'Y'b'f'f' g'd'Y'W'U'j' h'ib'X'ca'Y'b'j' g'W'f'f'Y' j' j'f'Y'd'f'Y'n'Y'bh'U'b' j'U'j'c'f' Ub'j'u j'j'c'f'Y'j'f'Y' h'X'j'b' A'c'X'c'j'U'/'
- ✓ 8Y'nj'c' h'U'f'Y'U'ž'j'a'd'Ya'Y'bu'f'Y'U' j'ac'b'j'hc'f'f'U'f'Y'U' d'f'c'hc'W'e'U'Y'c'f'X'Y'g'W'f'f'U'Y'/'
- ✓ D'f'c' [f'U'a'Y'XY'ac'b'j'hc'f'f'U'f'Y' j'W'e'a'V'U'Y'f'Y'U'a'Ub'j'Y'g'Y'f'c'f'X'Y'U'bh'g'Ya'j'j'ga'ž'gd'f'f'j'b'↑'f'X'j'W'ž'W'e'U'V'c'f'U'f'Y'W'U'i'hc'f'f'Y' j'Y'XY'X'f'Y'd'ž'd'f'c'W'f'U'h'f'Y'ž'gd'Y'ai'XY'↑'g'j'j'Y'/'
- ✓ Proiectele Centrului de Asistență Umanitară (HAC) - Community Dialogue for Integration, Welcome Circle HIAS Moldova, proiectul „Community HUB” (parteneri - HIAS Moldova, HIAS Europa, UNHCR, IsraAID Germany);
- ✓ Proiectul „Millennium” inițiativa „Întărirea luptei împotriva antisemitismului în Moldova” (SARM).